

PELLO ZUBIRIA

Munduko Kopa: Hegoafrikak 1, FIFAk 3

Datorren ekainaren 11n hasi eta uztailaren 11raino Hegoafrikan burutuko da Joko Olinpikoekin batera munduko kirol ospakizun nagusia dena, Munduko Futbol Kopa. Uztailaren 12an hegoafrikarrak aurkituko dira etekinen zati txiki batekin eta arazo askoz gehiagorekin.

FIFA IZANEN DA IRABAZLE Hegoafrikako Munduko Futbol Kopan, eta galtzaileak herritar hegoafrikarrak. Galtzaile ez deus irabaziko ez dutelako, hilabete horretan mundu osoan 27.000 milioi ikustaldi izango dituzten partiduen inguruan sortutako diruaren zati bat Hego Afrikan geratuko baita. Baina bai galtzaile irabazien puskarik handiena atzerrira joango delako, FIFA erakundeak erabakita dauzkan esku eta saketetara, eta ordainetan urrutiko interesen arabera eraikitako azpiegitura ugariaren arazoak kudeatzea geratuko zaiolako.

Egoitza Pretoria hirian daukan *Institute for Security of Studies* (ISS) honako goiburua erakusten du webgunean: “Ezagutzak askatzen du Afrika”. Gerra krimenez eta Afrikako beste hainbat arazoz egin dituen ikerketen aldamenean, ISSk apirillean plazaratu zuen Hego Afrikan jokatu den Munduko Kopari buruzko dossier aberatsa: *Player and Referee: Conflicting Interests and the 2010 FIFA World Cup* (Jokalari eta epaile, interes gatazkak FIFaren 2010eko Munduko Kopan).

PDF formatuan eskuragai den 248 orrialdeko txosten monografikoa ikerketan berezitutako kazetariak osatu dute eta sarrerako laburpena Colette Schulz Herzenberg zuzendariak idatzi du.

Schulz Herzenbergekin *mega-event* izendatzen ditu Munduko Kopa bezalakoak, mega-gertakizunak edo mega-ikusketak. Mundu mailan eragina dutenak, ikusleei bezala publikitateari eta eragin ekonomikoari dagokionez.

Mega-gertakizunok fenomeno ekonomikoak dira eta antolakizuna beren gain hartzen dituzten herrialdeek horietatik hazkunde ekonomikoa eta hirigintza mailako hobeak espero dituztelako sarten dira saltsan, epe laburrean turismoa gehitu, azpiegiturak hobetu eta lanpostuak ugartuko dituztelakoan. Hegoafrikako Turismo ministerioak kalkulatu du munduko kopa dela eta 2010ean bertaratuko diren turistek -330.000 eta 450.000 artean izan daitezke- utziko dituztela 15.600 milioi rand, ia 1.600 milioi euro.

Gisa honetako antolakizunen aldekoek nabarmentzen dute nazio antolatzailearen irudia hobetzen dutela munduan, naziotasuna sendotzen dutela eta, kasu zehatz honetan, *Afro-pesimismoa* gainditzen lagunduko duela. Aldiz, kritikoek auzitan jartzen dituzte ospakizunetarako eraikitzen diren azpiegituren etorkizuneko bideragarritasuna eta salatzen dute bertako agintariak inbertsioen lehentasunak atzerritarren menpe makurtzen dituztela.

Irudian Durban hirian Moses Mabhidaren (Hegoafrikako Alderdi Komunistaren buruzagi izan zenaren) omenez eraikitako estadioa, obrak hasi aurretik ordenagailuz apainduta. Futbol zelaiak diseinuzko uzta polita erakusten du gainetik, agintariak “Itxaropenaren arku” izendatu dutena baina FIFaren koparekiko kritikoek “Zorrenen uztarria” bataiatu dutena. Beste kirol zelai batzuekin gertatu denaren alderantziz (Lurmutur Hiriko Green Point, Gauteng-eko Futbolaren Hiria eta abar) Moses Mabhida estadioa inork ez du lotu oraindik agintari politikoaren eta eraikuntza enpresen arteko ustelkeriarekin, baina salatzen dute hiri-jenderik txiroenak bizi ziren eremuan lehendik zegoena handitzearen ordeztasuna izana etorkizunerako zor handiak utziko dituen eraikuntza arranditsua.

Hegoafrikan azken urteotan Munduko Kopa dela-eta 9.000 milioi rand gastatu dituzte gobernuak errepideak hobetu, Gautrain tren lasterra eraiki, aireportuak egokitu eta autobus sistema zaharberritzen. Ia beste hainbeste xahutu du bost estadio berri eraikitzen eta beste bost goitik behera egokitzen. Horiek osatuko dute ondoko urteetarako Hegoafrikari utzi herentzia.

FIFA, jokatzailerak eta erreferi

Kirol eta ikuskizun mailako gertakizunok agintarien eta indar ekonomikoaren artean ustelkeria zabaltzeko aukera handiak sortzen dituzte, hiru faktorerengatik.

Hasteko dago azpiegiturretan, komunikazioan, segurtasunean, organizazioan, boluntarioen mobilizazioan eta beste egin beharreko inbertsioen neurri itzelezkoa. Dirutza eskerga hauek gobernu zentralak gain eskualde mailako aginteei eta udalek pagatu behar dituzte. Kontratuen kosteak neurtu eta alderatzen erraza ez denez, diruak mugitu behar dituztenek ustelkeriarako arriskua eskuera daukate.

Bigarrenik, dirutza handiak oso epe laburretan erabaki eta gastatu behar dira, FIFaren egutegiak erukirik ez dutelako, eskupeko eta gisa guztietako eroskeriak ugartuz.

Hirugarrenik, horrelako kirol

erdiko espetxe zigorra jaso zuen.

Baina eraikuntza eta herrilaneekin lotutako edozein negoziok ustelkeriarako omen daukan joeraz gain, ISSren ikerlanak bereziki nabarmendu du FIFA erakundearen gardentasunik eza eta ustelkeria frogatua. Dosierraren laugarren atala Andrew Jennings kazetari ingelesak idatzi du, 2006an *Foul! The Secret World of FIFA: Bribes, Vote-Rigging and Ticket Scandals* (FIFAREN historia ezkutua: eroskeriak, boto iruzurrak eta sarreren eskandaluak).

Jenningsen atalak izenburutzat darama *How FIFA corruption empowers global capital* (Nola FIFAREN ustelkeriak laguntzen dion mundu mailako kapitalari). Horren arabera FIFA antolatuta dago buruzagitzan dauzkan kargudunak aberasteko eta horiek aginteak betirakotzeko moduan.

Gardentasunik ezagatik eta kanpoko kontrol faltagatik, mugarik gabe lantzen ditu FIFAk nepotismoa eta lagunenganako faboritismoa. Aldi berean, hain indartsua delarik, neurritz gaineko indarra dauka berak antolatutako kirol gertakizunak etxean hartzen dituzten herrialdeetako agintarien gainean. Ez da harrizkoa horrelakoak plazaratzen dituen Andrew Jenningsek FIFArekin zerikusia duen edozertan sarrera debekaturik edukitzea.

Hegoafrikako Munduko Kopatik herritarroi oroimenean dozena bat gol mirarizko eta bizpahiru jokaldi harrigarri geratuko zaizkigu. Argiak eta lilura itzalitakoan, hegoafrikarrei estadioak luzaz ordaindu beharra. ■

antolakuntzetako inbertsioen zati handiena eraikuntzarako da eta ISS erakundeak nabarmentzen du eraikuntzan ustelkeria oso zabalduta dagoela. “Munduan ustelduena dagoen ekonomia atala eraikuntzarena eta herrilaneana dela argitu du Transparency International erakundeak Eroskeriaren Ordaintzaileen 2002ko Aurkibidean”. *Bribe Payers Index 2002* ikerlanaren arabera azpiegiturretan dagoen ustelkeriak urtean 3.200 milioi dolar mugitzen du.

Ustelkeria ugaritzeko arriskua are handiagoa da gastuen katean era askotako agenteak daudelako sartuta. Enpresei dagokienez, eraikuntzako korporazio handiek eskuratzen dituzte kontratuak, horiek martxan jartzea azpikontrata nagu-

sien esku uzten dute, eta hauek azpi-azpikontratekin lotzen dituzte. Erabakitzaileen aldetik, Hegoafrikako gobernuaren ministerioak daude, horiekin batera Batzorde Antolatzailea, barnean gobernu, enpresak eta sindikatuak dituena, hiri nagusiek ere zeresan handia dute, azpibatzaileak, eta beste.

Hego Afrikan denborarekin azal daitezkeen eskandaluen aurrekaritzat, ISSko zuzendariak gogora dakar 2006ko Munduko Kopan gertatutako bat, Municheko Allianz Stadiumari dagokiona. TSV 1860 München ekipoaren presidentea Karl-Heinz Wildsmoser 2004an auziperatu zuten iruzurra, ustelkeria eta zergak ostea leporatuta, estadioaren eraikuntzan 2,8 milioi euro bereganatu zituelakoan. Lau urte eta

ZINKUNEGI
OPTIKA

Garantia.

Egunez egun zure konfiantza geureganatzen dugu, produktu berriak eta zerbitzu berriak etengabe bilatuz.

Hernani, 23 · 20004 Donostia · T. 943 420 624
info@zinkunegioptika.com · www.zinkunegioptika.com

